

Täysistunto

Perjantai 11.9.2015 klo 13.00—13.30

Täysistunto alkoi klo 13.00. Täysistunto päättyi klo 13.30.

Puhetta johti puhemies Maria Lohela (13.00—13.30).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Valtioneuvosto on 10.9.2015 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 10, 11/2015 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asiasta U 10 hallintovaliokunnan ja asiasta U 11 liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 117—119, 121, 122, 124/2015 vp.

3. Mirja Vehkaperän vapautuspyyntö liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 12/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Edustaja Mirja Vehkaperä on pyytänyt vapautusta liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 15.9.2015 kello 14 pidettävässä istunnossa. Ehdokaslista täydennysvaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 15.9.2015 kello 11.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

4. Mirja Vehkaperän vapautuspyyntö sivistysvaliokunnan varajäsenyydestä Vapautuspyyntö VAP 13/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Mirja Vehkaperä pyytää vapautusta sivistysvaliokunnan varajäsenyydestä.
Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan 15.9.2015 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 15.9.2015 kello 11.

5. Mirja Vehkaperän vapautuspyyntö ympäristövaliokunnan jäsenyydestä Vapautuspyyntö VAP 14/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Edustaja Mirja Vehkaperä pyytää vapautusta ympäristövaliokunnan jäsenyydestä.
Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan 15.9.2015 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 15.9.2015 kello 11.

6. Arto Pirttilahden vapautuspyyntö lakivaliokunnan jäsenyydestä Vapautuspyyntö VAP 16/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Arto Pirttilahti pyytää vapautusta lakivaliokunnan jäsenyydestä.
Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

Täydennysvaali toimitetaan 15.9.2015 kello 14 pidettävässä istunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 15.9.2015 kello 11.

7. Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2014

Kertomus K 7/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

13.03 **Sari Sarkomaa kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kela on kertomusvuonna toteuttanut hyvin toiminta-ajatustaan olla elämässä mukana ja muutoksessa tukena.

Kansaneläkelaitos on eduskunnan valvonnassa oleva itsenäinen sosiaaliturvalaitos, ja Kelan valvontaa hoitavat eduskunnan nimeämät valtuutetut ja heidän valitsemansa tilintarkastajat. Nyt käsitellyssä oleva kertomus on kertomus, joka lain mukaan annetaan eduskunnalle vuosittain, ja tämä käsitellyssä oleva kertomus käsittelee vuotta 2014. Tämä kertomus on edellisten Kelan valtuutettujen kaudelta; tämän kauden uudet valtuutetut vahvistettiin kesäkuussa.

Aivan aluksi haluan todeta, että maamme heikosta taloudellisesta tilanteesta ja myöskin osin Kelassa olevista historiallisista uudistuksista ja muutoksista johtuen työpaine Kelassa on ollut kova, mutta tiivistettynä voi sanoa, että Kela on selvinnyt vaativassa tilanteessa hyvin. Kela saavutti hakemusten läpimenoaikavoitteet valtaosin huolimatta siitä, että työttömyysturva- ja asumistukihakemusten määrä kasvoi huomattavasti.

Myös toimintakulut pysyivät kertomusvuonna kurissa.

Valtiontalouden sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu tietenkin myös Kelaan, ja toimintamenoja on supistettu vuodesta 2015 alkaen siten, että säästö on 15 miljoonaa euroa vuodesta 2016 lähtien, mutta säästöjä on tehty ennakoivasti jo kertomusvuonna ja talouskuria jatketaan.

Kelan palveluverkkoon kuului vuoden päättyessä 24 vakuutuspiiriä ja 186 toimistoa, ja Kelan palveluksessa on noin 6 000 henkilöä. Se, mikä on hyvä todeta, on se, että henkilöstön työhyvinvoinnin tunnusluvut pysyivät hyvällä tasolla ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostettiin.

Kelan hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat yhteensä 14 miljardia euroa, ja on olennaista todeta, että etuusrahastojen tuotot olivat noin 14,5 miljardia ja ne lisääntyivät edellisvuodesta noin 4 prosenttia.

Kelan tehtävistä voi todeta sen, että perustoimeentulotuki siirtyy Kelan vastuulle vuoden 2017 alussa, ja Kelassa on aloitettu uuteen tehtävään valmistautuminen tietojärjestelmiä rakentamalla.

Tyytyväisyys Kelan palveluihin on yleisesti ottaen hyvällä tasolla, ja on hyvä todeta, että yhä useampi Kelan asiakkaista hoitaa asiointinsa verkossa ja hakemuksista jo yli puolet tehtiin verkossa.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

Kohti uutta Kelaa -ohjelma saatiin päätökseen toimintakertomusvuonna, ja olennaista on todeta, että ohjelman hankkeet tähtäsivät ennen kaikkea asiakaspalvelun parantamiseen.

Kelan Kanta-palvelut-yksikkö toteuttaa ja kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluita yhteistyössä THL:n kanssa.

Eduskunnan usein keskustelema asia, taksimatkojen suorakorvaushanke: sitä laajennettiin kertomusvuoden aikana koko maahan Ahvenanmaata lukuun ottamatta, ja matkojen yhdistelyllä säästettiin kertomusvuoden aikana noin 10 miljoonaa euroa. (Ben Zyskovicz: Miksei tätä tehty jo vuosia sitten?)

Totean vielä, että Kela on mukana kansallisessa kestävästä kehityksen työssä, jonka edistymistä on seurattu eri mittareilla vuoden aikana. Yksi keskeinen mittari on hiilijalanjäljen laskenta — hiilijalanjälki on pienentynyt joka vuosi seurannan aloittamisesta lähtien, muun muassa lentomatkustamisen vähenemisen myötä. Samoin myös matkojen yhdistämisellä ollaan voitu säästää ja vähentää ekologista jalanjälkeä, ja noin 6,5 miljoonaa ajokilometriä on vähemmän.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi totean muutaman sanan Kelan hallinnon uudistamisesta ja Kelan tulevaisuudesta:

Kelan aluehallinnon 40-vuotinen historia päättyi, kun aluekeskukset lopettivat toimintansa ja Kelan organisaatio muuttui kaksiportaiseksi. Aluekeskusten henkilöstö sijoittuu nykyisin uusiin työtehtäviin muualla Kelassa, mutta ketään tämän muutoksen pohjalta ei irtisanottu.

Totean vielä, että sote-uudistus vaikuttaa suuresti Kelan toimintaan tulevaisuudessa ja siihen on valmistauduttu organisoimalla toiminta viiteen vakuutuspiiriin ensi vuoden alusta lähtien. Mutta on hyvä todeta, että tuo vakuutuspiiriuudistus ei tule muuttamaan Kelan toimistoverkkoa vaan se vaikuttaa lähinnä Kelan ratkaisutoiminnan organisoitumiseen. Eli Kelan ja kuntien välinen yhteistyö jatkuu entiseen tapaan eri paikkakunnilla, eikä tämä uudistus myöskään vaikuta Kelan toimihenkilöiden työpaikkojen sijaintiin.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi totean näin uutena valtuutettujen puheenjohtajana, että kun tämä kertomus menee sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, erityisesti toivon eduskunnalta ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalta näkemyksiä siitä, kuinka tämä kertomusmalli palvelee eduskunnan seurantatehtävää ja mitä kehittämistä tässä on.

13.09 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kelan toimintakertomus kertoo, että Kelan toiminta on sujunut hyvin tehokkaasti vuonna 2014. Toimintakulut ovat pysyneet kurissa, ja hakemusten läpimenoaikatavoitteet tavoitettiin valtaosin siitä huolimatta, että työttömyysturva- ja asumistukihakemusten määrä kasvoi huomattavasti maamme huonon taloudellisen tilanteen takia. Kela on työskennellyt kuitenkin työpaineessa mutta selvinnyt tästä huolimatta vaativassa tilanteessa hyvin.

Kolme vuotta jatkunut Kohti uutta Kelaa -ohjelma on saatu päätökseen. On viety onnistuneesti läpi suuri määrä kehittämishankkeita ja uudistuksia, jotka parantavat palvelua ja lisäävät toiminnan tehokkuutta. Esimerkiksi selkeämmät asiakaskirjeet, mahdollisuus lähettää hakemusten liitteitä verkossa ja ajanvarauspalvelun käyttöönotto ovat uudistuksia, joiden on kerrottu näkyvän entistä sujuvampana asiakaspalveluna. Yhä useampi Kelan asiakas hoitaakin asiointinsa verkossa.

Kelassa on tehty myös tutkimustyötä. Tutkimustyön keskeisiä teemoja olivat toimeentulotukeen liittyvä tutkimus, sairausvakuutuksen tulevaisuus, omaishoidon tukeminen, työelämään osallistumisen vahvistaminen, maahanmuuttajien integroituminen sekä Kelan

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

järjestämän kuntoutuksen kohdentumisen ja vaikutusten arvioiminen. Tutkimusosasto tuotti tietoa muun muassa Kelan hoitaman toimeentuloturvan riittävydestä ja Kelan asiakkaista sekä perusturvan ja toimeentulotuen varassa elävien ihmisten elinoloista, köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä Suomessa ja muualla Euroopassa. Arvoisa rouva puhemies! Tutkimustyö on ollut hyvin monipuolista, ja on toivottavaa, että tutkimukset ovat tuottaneet hyödynnettävää tietoa. Tämähän on aina tutkimusten lähtökohtana.

Kelan henkilöstömäärät ovat kuitenkin vähentyneet, ja sijaisia ja määräaikaisia työntekijöitä on käytetty vähän. Henkilöstön jaksamista on aina hyvä seurata. Se on hyvin tärkeää myös tulevaisuudessa Kelaa katsellen.

13.11 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut Kelan valtuutettu noin kahdeksan vuotta, ja täytyy sanoa, että olen ollut erittäin tyytyväinen Kelan toimintaan näiltä osin, vaikka ne viestit, jotka kansalaiset tuovat Kelan toiminnasta, ovat yksittäisiä epäkohtia, joihinkä pitää puuttua, ja sitä vartenhan myös muun muassa Kelan valtuutetut toimivat.

Kansaneläkelaitos eli Kela huolehtii Suomessa asuvien ihmisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan toiminta-ajatuksena onkin: "Elämässä mukana — muutoksissa tukena." Yleisesti voidaan todeta, että Kelan toimintaa ohjaa erittäin paljon yhteiskunnan yleinen tilanne. Suomen valtiontalous on ollut alijäämäinen vuodesta 2009. Alijäämä kuntataloudessa on jatkunut jo vuodesta 2001. Talouskehityksen on arvioitu jatkuvan vaikeana vielä vuosia. Työttömyyden kasvu on jatkunut pitkään, mikä puolestaan on vaikuttanut siihen, että erilaiset Kelan etuusmenot ovat kasvaneet vuosi vuodelta, vuosi toisensa jälkeen. Näin tapahtui myös vuonna 2014.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet ovat vaikuttaneet myös rakenteellisiin muutoksiin. Kuntien tehtäviä on siirretty Kelan hoidettavaksi, kuten elatustuki ja vammaisten tulkkauspalvelu. Eduskunta on myös päättänyt, että toimeentulotuen perusosa siirtyy Kelan maksettavaksi vuonna 2017. Myös omaishoidon palkkion siirtämistä Kelalle on selvitetty kansallisen omaishoito-ohjelman yhteydessä, mutta se on tällä hetkellä odottamassa aikaansa.

Arvoisa puhemies! Puutun muutama asiaan.

Kannan erittäin suurta huolta Kelan rahoituksesta, en vain menoista vaan myös tuloista. Tällä hetkellä Kelan tuotot koostuvat seuraavasti: valtionosuus oli 69 prosenttia, sairausvakuutusmaksujen osuus 25 prosenttia, kuntien 5 prosenttia, muiden tuottojen osuus 1 prosentti.

Arvoisa puhemies! Otan tämän kohdan esille, koska kyse on myös tulevaisuudesta. Kannan suurta huolta Kelan valtuutettuna sekä kansanedustajana siitä, miten tulevaisuudessa Kelan rahoitus turvataan, sillä hallitus on leikkaamassa sairausvakuutuksesta saatua rahoitusta Kelan arvion mukaan jopa 950 miljoonaa euroa. Tämä muistuttaa muutama vuosi sitten ollutta 1 miljardin euron leikkausta eli Kela-maksun poistoa, jonka hallitus rahoitti lisävelalla. Nyt hallitus murentaa näin Kelan perusrahoitusta.

Kysynkin hallitukselta: miten tämä puuttuva osa Kelan rahoituksesta rahoitetaan? Me emme saa heikentää ihmisten oikeutta saada perusturvaa. Me emme saa riskeerata ihmisten oikeuksia saada heille kuuluvia etuuksia. Kyse on pienituloisista, sairaista, eläkkeensaajista, työttömistä sekä niistä työssä käyvistä ihmisistä, jotka tarvitsevat työterveydenhuoltoa. Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että täällä olisi ollut joku ministereistä vastaa-massa tähän tärkeään kysymykseen. Tähän varmasti palataan vielä jatkossakin.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jota toivoakseni me tulemme kansanedustajina seuraamaan, on tutkimus, jota Kansaneläkelaitos tekee, joka on ollut erittäin tärkeää ja tukenut myös meidän kansanedustajien työtä monessa asiassa. Tutkimustyön keskeisiä teemoja olivat muun muassa toimeentulotukeen liittyvä tutkimus. Tämä on hyvin akuutti meille kansanedustajille, tämä tieto, kun me teemme toimeentulotukeen liittyviä päätöksiä tulevaisuudessa. Sairausvakuutuksen tulevaisuus, josta äsken puhuin, omaishoidon tukeminen, työelämään osallistumisen vahvistaminen, maahanmuuttajien integroituminen sekä Kelan kuntoutuksen kohdentuminen ja siihen liittyvät arvioinnit — nämä kaikki ovat ajankohtaisia kysymyksiä, joihinka Kela omalta osaltaan on tuottanut hyvää tutkimusmateriaalia. Tutkimusosasto tuotti tietoa myös Kelan hoitaman toimeentuloturvan riittävydestä ja Kelan asiakkaista sekä perusturvan ja toimeentulon varassa elävien ihmisten elinoloista, köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä Suomessa. Tähän liittyy jatkossa myös muun muassa eläkkeensaajien asumistuki-indeksit ja sairausvakuutukseen liittyvät korvaukset. Toivottavasti tätä selvitys- ja tutkimustyötä tehdään myös jatkossa, koska se on meille erittäin tärkeää perustietoa, kun me käsittelemme muun muassa tulevan syksyn aikana budjetia. En lähde purkamaan niitä teille tällä hetkellä tarkemmin, koska ne ovat saatavissa toimintakertomuksessa liitteenä, mutta toivon, että te voisitte perehtyä niihin, koska siitä me voimme saada kaikki lisää hyvää informaatiota asioitten käsittelyyn.

13.17 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen kävi läpi tuossa Kelan isoa kuvaa, rahaa — mistä sitä tulee, mihin sitä käytetään — ja myöskin sivusi sitä, keitä Kelan asiakkaina on. Ja on aivan totta, että Kelan asiakkaina on paljon sellaisia henkilöitä, jotka eivät itse pysty valvomaan omien oikeuksiensa toteutumista: on paljon iäkkäitä ihmisiä, vammaisia, sairaita henkilöitä. Kysynkin, kun täällä kuitenkin on niitä kansanedustajia, jotka asian päällä ovat: onko Kelassa valtuutettujen kesken tai sitten Kelassa ylipäätään keskusteltu siitä, kuinka nämä asiakkaat pystyvät selviytymään esimerkiksi takaisinperintätilanteessa? Itsellä tulee mieleen Inarista tapaus, jossa muistisairas henkilö oli aiemmin voinut käydä Oulussa hoidossa ja hänelle oli ne matkat korvattu, mutta ilman mitään ennakkovaroitusta — asiakas kuvitteli, että entiset oikeudet jatkuvat — käynnistettiin tämän vuoden aikana takaisinperintä. Asiakkaalla kuitenkin oli ihan luottamuksensuojaankin perustuen täysi syy ja oikeus olettaa, että hänellä on entiset oikeudet, ja nyt häneltä peritään sitten useampaa tuhatta euroa takaisin.

13.18 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiljunen oli huolissaan siitä, että kun näitä sosiaaliturvamaksuja muutetaan ja sitä kautta Kelan tätä kautta saama rahoitus vähenee, niin se uhkaa erilaisten pienituloisten ihmisten oikeutta saada näitä etuuksiin kuuluvia suorituksia. Edustaja Kiljusen huoli on luonnollisesti täysin aiheeton.

Sen, mitä työtön tai sairas tai vammaisen ihminen saa Kelalta, määrittelee eduskunta eri lakien mukaan ja lakeja säättäessään, eikä tähän oikeuteen saada näiden etujen mukaisia korvauksia Kelalta vaikuta sitä eikä tätä se, miten se Kelan rahoitus järjestetään, kuinka paljon tulee näistä sosiaaliturvamaksuista ja kuinka paljon tulee esimerkiksi suoraan valtion budjetin kautta.

Kaikkein eniten pitkän päälle Kelan rahoitusta ja koko suomalaisen yhteiskunnan rahoitusta uhkaa se, jos meillä työttömyys jatkaa kasvuaan. Näillä hallituksen toimilla pyritään luonnollisesti työllisyyden parantamiseen.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

13.19 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näin me tietysti toivomme, että käy, koska laillahan me säädämme sen, mitä Kela tekee. Mutta sen käytännön prosessin kautta on tullut riskitilanteita, joissa tämä rahoituksen jatkuvuus ei ole toiminut toivotulla tavalla.

Toinen asia, jonka aiheuttaa tämä hallituksen päätös helpottaa yksityisen työnantajan sotumaksuja, on se, että se asettaa julkisen työnantajan sekä yksityisen työnantajan eriarvoiseen asemaan. Tällä päätöksellä yksityiset työnantajat hyötyvät noin 950 miljoonaa euroa, ja sitä kautta heidän sotumaksunsa pienenee, mutta julkisen sektorin sotumaksut säilyvät entisellään. Sitä kautta hallitus eriarvoistaa eri työnantajat riippuen siitä, onko kyse julkisesta työnantajasta vai yksityisistä työnantajista. Tämä on hallitukselta myös sitä eriarvoistavaa politiikkaa, joka minun mielestäni on kestäväntöntä eikä millään tavalla perusteltua.

13.20 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On arvokasta, että käymme keskustelua Kansaneläkelaitoksen toiminnasta. On myöskin arvokasta se, että käymme yleisesti keskustelua tästä valtion taloudellisesta tilanteesta ja meidän työllisyyskehityksestä. Aivan selvää tietenkin on, että olennaista on se, että suomalaisilla on työtä ja toimentulo ja sitä kautta verotuloja, jota kautta sitten rahoitetaan myöskin nämä etuudet, joita Kansaneläkelaitos toimeenpanee.

On hyvä, että näitä näkökohtia tästä rahoituksesta nostetaan. Täällä Kelan valtuutettujen aikaisempi varapuheenjohtaja nosti nämä asiat. Me keräämme tässä myöskin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jossa tämä kertomus on kuultavana, niitä asioita, joita sitten siellä syvemmin voidaan käydä läpi.

Täällä oli takaisinperinnästä huoli, ja se on asia, jota pitää katsoa. Tämänkin keskustelun pohjalta me uudet Kelan valtuutetut katsomme, mitä asioita erityisesti siellä valtuutettujen kokouksessa sitten käydään.

Mutta toivon tässä keskustelussa myöskin puheenvuoroa tästä kertomuksen muodosta. On erittäin vastuullinen tehtävä valvoa (Puhemies koputtaa) 14 miljardin käyttöä. Vastaaako tämä sitä tarkoitusta, että tästä saa sen näkemyksen, mitä Kelassa on toimintakertomuksen vuoden aikana tehty?

13.22 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mustajärvi otti esille hyvin tärkeän kysymyksen, eli nämä inhimillisesti hirveän ikävät takaisinperintätilanteet, ja kysyi, onko Kelan valtuutettujen keskuudessa tai valiokunnassa ollut asiasta keskustelua. Olen itse aivan tuore Kelan valtuutettu, joten en osaa sanoa, mitä tästä aikaisemmin on keskusteltu, mutta ainakin valiokunnassa on kiinnitetty asiaan huomiota. Ja nyt, kun valtiovarainministeriössä valmistellaan tätä kansallista tulorekisteriä, on toivottavaa, että se tulee vähentämään tällaisia ikäviä takaisinperintätilanteita, kun rekisteriin kertyy tieto paitsi kansalaisten etuuksista niin sitten myöskin heidän tuloistaan. Tällöin etuudet voivat elää samassa tahdissa tulojen kanssa, jolloin sitten toivottavaa olisi, että esimerkiksi juuri opiskelijoiden tai eläkeläisten ja muidenkin kansalaisten kohdalla sitten vältyttäisiin takaisinperinnältä.

13.23 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on Kelan valtuutettuja ja varmasti asiantuntijoita paikalla, ja itseäni hieman ihmetyttää eräs asia, johon toivoisin saavani tukiopetusta.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

Nimittäin kun perustoimeentulon maksatus ja laskenta siirtyy onko se 2017:stä alkaen sitten Kelalle, ja kunnilla on kuitenkin lisääntynyt vastuu, 50—70 prosenttia, pitkäaikais-työttömyydestä, niin minun mielestäni tämän työllisyyden ikään kuin esille ottamisen pitäisi aina olla prioriteetti. Ja toinen on, että byrokratia ja kaikki toiminnot pitäisi aina pyrkiä hoitamaan yhden luukun kautta. Voitteko vähän selventää, miten tämä yhteistyö nyt tulee pelaamaan Kelan ja sitten kunnan sosiaalitoimintajien kanssa? Ja pidättekö realistisena sitä, että tästä toiminnasta todella kuntasektorilla aiheutuu 80 miljoonan säästöt? Mitenkä te olette tätä asiaa käsitelleet?

13.24 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys herätti hyvin paljon keskustelua viime kaudella myös sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja täytyy sanoa, että kyllä kannoimme huolta siitä, miten apua tarvitsevien pienituloisten kansalaisten moninaiset asiat tulevat sitten tulevaisuudessa hoidetuiksi, kun toimeentulotuen perusosa siirtyy Kelaan. Valiokunta lausui tuolloin, että me pidämme välttämättömänä sitä, että seurataan sitä, saavatko henkilöt tulevaisuudessa sitten riittävästi tätä sosiaalista tukea Kelan ja sosiaalitoimen yhteistyönä. Ja sinne lakiinhan kirjattiin kyllä näitä menettelyitä, kuinka henkilöt, jotka toistuvasti tai pitkäaikaisesti tarvitsevat tätä toimeentulotukea, sitten jatkossa saavat kaiken sen moninaisen avun, (Puhemies koputtaa) jota tarvitsevat sosiaalitoimesta. (Puhemies koputtaa) Mutta tätä on todellakin tarpeen seurata.

Puhemies Maria Lohela: Vastauspuheenvuoroja ovat pyytäneet edustajat Salonen, Sarkkinen, Tolppanen ja Sarkomaa. Niiden jälkeen joudumme keskeyttämään täysistunnon suuren valiokunnan kokouksen vuoksi.

13.25 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kelan valtuutetut muuttivat tätä kertomusta edellisen eduskunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalta saamansa palautteen perusteella, ja nyt tänne onkin lisätty paljon tärkeää tietoa, jota viimeksi kansanedustajat halusivat. Muun muassa eläkkeensaajan asumistuesta täällä on hyvät faktatiedot, joita toivon, että hallituksenkin jäsenet lukevat.

Eläkkeensaajan asumistukea maksettiin 500 miljoonaa euroa, ja tämä määrä on ollut kasvava, melkein 200 000 eläkeläistä sai eläkkeensaajan asumistukea. Kelan arvioiden mukaan nyt eläkkeensaajan asumistuen siirtyminen yleiseksi asumistueksi tekee 123 miljoonan euron säästöt. Eilen kuitenkin valtiovarainministeri Stubb sanoi, että 90 miljoonan euron säästöistä leikataan niin, että se supistuu 60 miljoonaan. Näin isoilla eroilla on kyllä merkittävä vaikutus siihen, mitä se siellä eläkkeensaajan elämässä (Puhemies koputtaa) ja taloudessa sitten tarkoittaa. Pyytäisinkin, että joku hallituksesta kertoisi, kumpi summa nyt on kyseessä.

13.27 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä takaisinperinnästä vielä. Kela on tehnyt sellaisen muutoksen toiminnassaan, että enää ei voi maksusuunnitelman perusteella maksaa takaisin liikaa maksettuja sosiaalietuuksia, mikäli henkilön tulot ovat alle toimeentulotuen perusosan. Se johtaa siihen, että nämä liikaa maksetut etuudet menevät ulosottoon, ja sitä myötä yleensä ihmiselle syntyy maksuhäiriömerkintä.

Pitäisi olla mielestäni mahdollista, että maksusuunnitelman nojalla myös vähävaraiset ihmiset pystyvät maksamaan näitä liikaa maksettuja etuuksia takaisin, koska luottotiedot-

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

tomuus on valtava tragedia ihmiselle ja myös kannustinloukku työllistymisen kannalta ja aiheuttaa ihmisille syrjäytymistä. Joten toivoisin, että Kelan uudet valtuutetut kiinnittävät tähän asiaan huomiota ja tätä Kelan sinällään hyvää tarkoittavaa ohjeistusta voitaisiin ehkä uudelleen tarkastella.

13.27 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tähän eläkeläisten asumistukeen. Nyt täytyy muistaa se, että kun edellisen kerran eläkeläisten asumistukea muutettiin, silloin siinä kävi niin, että eläkeläisten asumistukea määriteltäessä siihen otettiin huomioon heidän omaisuutensa. Tätä ei huomioida yleisen asumistuen puolella. Eli jos eläkeläisellä on pientä omaisuutta olemassa, niin yleisen asumistuen puolella hän on oikeutettu asumistukeen, vaikka eläkeläisten asumistuen puolella ei olisi ollut oikeutettu asumistukeen.

Tein myös yhden sellaisen pienen vertailun. Otin ihan hatusta tuommoisen tonnin summan, minkä ihminen saa kuukaudessa. Sitten jos asumisen kulut ovat 380 euroa, yleisen asumistuen puolella asumistuki oli 280 euroa ja eläkeläisten asumistuen puolella 190 euroa. Eli tässä kohdassa eläkeläisten puolella tulee 90 euroa lisää.

Täytyy muistaa, että asumistuki ei määräydy tässä maassa yleisen asumistuen puolella hinnasta vaan neliöistä. (Puhemies koputtaa) Noin 50 neliötä on katsottu semmoiseksi määräksi, minkä kullekin ihmiselle pitäisi asumiseen riittää.

13.29 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä toimeentulotuen Kela-siirrosta totean vielä sen, että sen valmistelu on aloitettu. Kelassa valmistellaan tietojärjestelmiä, mutta se siirto on kovin moninainen. Kun katsoo sitä mietintöä, jonka sosiaali- ja terveystieteiden valmiokunta valmisti, niin siinä on todella monia huolenaiheita, joihin myöskin tuossa eräässä puheenvuorossa kiinnitettiin huomiota. Tiedän, että siinä on iso ponnistus, ja on vielä arvioitava, tarvitaanko tässä muita lainsäädännöllisiä muutoksia, että päästään siihen tavoitteeseen. Erityinen huoli on siitä, saavatko ne henkilöt, jotka erityisesti apua ja tukea tarvitsevat, sen avun ja tuen jatkossa. Myöskin pitää muistuttaa siitä pääministeri Sipilän hallitusohjelman kirjauksesta, eli hallitus uudelleenarvioi kuntien tehtäviä ja velvoitteita niin, että julkisen talouden menot eivät lisäänty — täällä on myöskin toimeentulotukilain uudistaminen, eli tämä asia on työn alla. Mutta selvää on, että Kelan valtuutetut seuraavat tätä tiiviisti.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2014

Kertomus K 2/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Puhemies Maria Lohela: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 15.9.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 32/2015 vp

Mietintö pantiin pöydälle 15.9.2015 pidettävään täysistuntoon.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 15.9.2015 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen